

Keskusrikospoliisin lausunto asiaan VN/23682/2024

Asia: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n jätteensiirtoasetuksen täytäntöönpanemista koskevaksi lainsäädännöksi.

1 Lausunnon tarkoitus ja valmistelu

Ympäristöministeriö pyytää Keskusrikospoliisilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n jätteensiirtoasetuksen täytäntöönpanemista koskevaksi lainsäädännöksi.

Uudistettu EU:n jätteensiirtoasetus annettiin huhtikuussa 2024. Esityksen tarkoituksena on antaa uutta asetusta täydentävät kansalliset säännökset. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi jätelakia.

2 Ehdotuksen pääasiallinen sisältö

EU:n uutta jätteensiirtoasetusta aletaan soveltaa toukokuussa 2026 ja sitä ennen olisi annettava asetusta täydentävät säännökset. Laissa ehdotetaan muutettavaksi mm. loppukäsiteltäväksi tarkoitetun jätteen siirtoon liittyviä säännöksiä. Laista kumottaisiin säännökset, joista säädetään uudessa asetuksessa. Tällaisia ovat esimerkiksi jätteen hyödyntämislaitoksen ennakko-hyväksyntää koskeva säännös sekä ns. vihreiden jätteiden siirtoa koskeva säännös. Myös laiminlyöntimaksua ja seuraamuksia koskevaa sääntelyä päivitettäisiin. Osa ehdotetuista muutoksista on välttämättömiä jätteensiirtoasetuksen täytäntöön panemiseksi, osa johtuu kansallisista tarpeista. Myös rikoslakiin ja lannoitelakiin päivitettäisiin viittaukset uuteen jätteensiirtoasetukseen. Esitetyt muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 21.5.2026 samanaikaisesti kuin EU:n jätteen-siirtoasetuksen säännöksiä ryhdytään soveltamaan.

3 Ehdotukset ja niiden pääasialliset vaikutukset (esityksen kohta 4.2)

Esityksen pääasialliset vaikutukset toteutuessaan tukevat rikostorjuntaa.

Maailmanlaajuisesti ympäristörikollisuutta pidetään hyvin merkittävänä rikollisuuden muotona. Ympäristörikollisuuden katsotaan olevan taloudellisesti yksi suurimmista rikollisuudenmuodoista. Ympäristörikosten tutkinta vaatii tiivistä viranomaisyhteistyötä. Jos tutkittavana olevassa ympäristörikosepäilyssä on mukana kansainvälinen yhteys, on tutkinta hyvin haasteellista valtioiden eroavan lainsäädännön ja viranomaistoiminnan takia.

Esityksessä mainittujen pääasiallisten vaikutusten mukaan uuden jätteen-siirtoasetuksen myötä jätesiirotojen valvonta tehostuu, minkä arvioidaan vaikuttavan laittomien jätesiirotojen aikaisempaa suurempaan havaitsemiseen ja vähentävän laitonta jätekauppaa. Esityksen mukaan myös viranomaisten tiedonsaanti vihreistä jätesiirotoista ja toimijoista paranee vihreiden siirtojen tullessa ilmoitusvelvollisuuden piiriin. Esityksessä kirjattu parempi tiedonsaanti lisää edellytyksiä puuttua epäiltyihin laittomiin jätesiirotoihin ja auttaa ehkäisemään ja vähentämään laittomista jätteiden siirtoista aiheutuvia ympäristövaikutuksia niin EU:ssa kuin EU:n ulkopuolella. Edellä mainittuja esityksessä kirjattuja pääasiallisia vaikutuksia Keskusrikospoliisi pitää tärkeinä laittomien jätesiirotojen torjunnassa.

Ari Lahti, Rikosylitarkastaja, Keskusrikospoliisin päällikön sijainen

Riku Lindqvist, Rikosylikomisario

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 10.04.2025 klo 12:05. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.